

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за Българската академия на науките
(оби., ДВ, бр. 85 от 1991 г., изм., бр. 90 от 1993 г., изм. и доп., бр. 123 от 1997 г., изм., бр.
41 от 2007 г.)

§ 1. В чл. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „научни изследвания“ се заменя със „сътрудничество в областта на научните изследвания“, а думите „която обхваща академичните институти и други самостоятелни структурни звена“ се заличават.

2. В ал. 2 думите „хабилитирани учени от академичните институти“ се заличават.

3. Създава се алинеи 4 и 5:

„(4) Към Българската академия на науките се създават самостоятелни звена. (5)

Министерският съвет създава научни институти, които се ръководят методически от Българската академия на науките.“

§ 2. В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Българската академия на науките обединява научноизследователския потенциал и съдейства за обмена на информация в областта на научните изследвания.“

2. Създава се ал. 3:

„(3) Българската академия на науките осъществява методическо ръководство на научните институти и подпомага и съдейства за извършване на научноизследователската дейност на самостоятелните звена и на научните институти.“

§ 3. В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в него думите „реда за създаване, преобразуване и закриване на научните институти и другите самостоятелни звена“ се заменят с „условията и реда за избиране на академиците, член-кореспондентите и чуждестранните членове в областта на науката, културата и изкуството“.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Уставът на Българската академия на науките се обнародва в Държавен вестник.“

§ 4. В чл. 5 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 1 със следното съдържание:

„(1) Ръководни органи на Българската академия на науките са Общото събрание и председателят.“;

2. Досегашната ал. 1 става ал. 2 и се изменя така:

„(2) Висш орган за ръководство и управление на Българската академия на науките е нейното Общо събрание, което се състои от академиците и член-кореспондентите на щатна длъжност в академията.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3;

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и се изменя така:

„(4) Общото събрание избира председателя, заместник-председателите и главния научен секретар на Българската академия на науките за срок от четири години. За председател на академията се избира академик или член-кореспондент.“

§ 5. Създава се чл. 5а:

„Чл. 5а. (1) Научните институти са юридически лица, които се създават, преобразуват и закриват от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието, младежта и науката след съгласуване с председателя на Българската академия на науките или по негова инициатива.“

(2) Актът за създаване, преобразуване или закриване на научните институти се обнародва в Държавен вестник.

(3) Структурата и организацията на работата на научните институти се определят в правилник, приет от Общото събрание на института и утвърден от министъра на образованието, младежта и науката. Правилникът се обнародва в Държавен вестник.“

§ 6. Създава се чл. 5б:

„Чл. 5б. (1) Органи за управление на научния институт са Общото събрание, научният съвет и директорът.“

(2) Висш орган за управление на института е неговото Общото събрание, което се състои от хабилитираните учени на основен трудов договор в института.

(3) Научният съвет е колективен орган за научно ръководство на института. Членовете му се избират от Общото събрание на института.

(4) Директорът се определя чрез конкурс за срок от четири години. Министърът на образованието, младежта и науката сключва трудов договор със спечелилия конкурса.

(5) Условията, редът и начинът за провеждане на конкурсите се определят в правилника на научния институт."

§ 7. Създава се чл. 5в:

„Чл. 5в. (1) Условията и редът за създаването, преобразуване и закриване на самостоятелните научни звена се уреждат с устава на Българската академия на науките.

(2) Самостоятелните научни звена не могат да извършват дейност, за която има разкрит научен институт."

§ 8. Член 6 се изменя така:

„Чл. 6. Научните институти:

1. извършват фундаментални и приложни научни изследвания, приложна и технологична дейност, както и подготовка на висококвалифицирани специалисти, съвместно с висшите училища при условията и по реда на чл. 21, ал. 1, т. 10 от Закона за висшето образование;

2. разработват програми за научни изследвания, програми за обществено-икономическото, научно-техническото, екологичното, социалното и културното развитие на страната;

3. дават становища и оценки за проекти и програми;

4. издават научни трудове и популяризират научните изследвания;

5. извършват и други дейности, свързани с внедряване в практиката и с приложението на научните резултати от провежданите научни изследвания."

§ 9. В чл. 7, изр. 2 думите „по ред, начин и условия, определени от правилник, утвърден от събранието на академиците и член-кореспондентите" се заличават.

§ 10. В чл. 8, ал. 2 думите „старшите-научни сътрудници I степен" се заличават.

§ 11. В чл. 9 след думите „Българската академия на науките" се поставя запетая и думите „и самостоятелните й научни звена" се заменят с „научните институти и другите самостоятелни звена".

§ 12. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „Българската академия на науките" се поставя запетая и думите „и на самостоятелните й звена" се заменят с „на самостоятелните й звена и на научните институти";

2. В ал. 2 след думите „Общото събрание" се поставя запетая и се добавят думите „а разпореждането с недвижимите имоти - и след разрешение на Народното събрание."

3. Създава се ал. 5:

„(5) За осъществяване на дейността си Българската академия на науките, научните институти и другите самостоятелни звена могат да ползват безвъзмездно имоти и вещи - държавна собственост".

§ 13. В чл. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава нова ал. 4 със следното съдържание:

„(4) Научните институти имат самостоятелен бюджет. Приходите по бюджета на научния институт, включително и за капитални вложения, се формират от:

1. субсидии от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието, младежта и науката;

2. приходи по сключени договори за изследователски проекти, предложени от компетентни държавни органи, фирми и други организации;

3. приходи от реализация на интелектуални и други продукти;

4. постъпления от спомоществатели и дарения."

2. Създават се алинеи 5 и 6:

„(5) Бюджетът на научния институт и отчетът за неговото изпълнение се приемат от общото събрание на института по ред, установен в правилника му.

(6) Ежегодно със закона за държавния бюджет за съответната година се определят трансферите от държавния бюджет за Българската академия на науките и за научните институти.

3. Досегашната ал. 4 става ал. 7, като в нея след думите „Българската академия на науките" се добавя „и на научните институти"."

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§.14. (1) Научните институти, които към влизане в сила на този закон ползват имоти и вещи, собственост на Българската академия на науките, продължават да ги използват безвъзмездно и след влизането му в сила.

(2) Средствата за капитални разходи, консумативни разходи и разходи за текущо поддържане на имотите по ап. 1 са за сметка на бюджета на съответния научен институт.

§. 15. Мандатът на членовете на Общото събрание и на Управителния съвет на Българската академия на науките се прекратява с влизане в сила на този закон.

§. 16. Председателят, заместник-председателите, главният научен секретар на Българската академия на науките и директорите на научните институти продължават да изпълняват функциите си и след влизане в сила на този закон до изтичане на срока, за който са избрани.

§. 17. (1) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон директорът на всеки научен институт да свика Общото събрание, което да приеме правилник за структурата и организацията на дейността на института. Правилникът се представя за утвърждаване от министъра на образованието, младежта и науката.

(2) В едномесечен срок от обнародването на правилника по ал. 1 Общото събрание на института да избере нов научен съвет.

(3) Научните съвети, избрани преди влизане в сила на този закон, продължават да изпълняват дейността си до избиране на нов научен съвет.

§. 18. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон председателят на Българската академия на науките да свика Общото събрание, което да приведе устава на академията в съответствие с разпоредбите на този закон.

§. 19. В срок до един месец от влизане в сила на този закон Министерският съвет да предложи на Народното събрание налагащите се промени в Закона за държавния бюджет на Република България за 2011 г.

§. 20. В Закона за висшето образование (Обн., ДВ, бр. 112 от 27.12.1995 г., изм., бр. 28 от 2.04.1996 г, бр. 56 от 15.07.1997 г., попр., бр. 57 от 18.07.1997 г., изм., бр. 58 от 22.07.1997 г., изм. и доп., бр. 60 от 2.07.1999 г, в сила от 2.07.1999 г., попр., бр. 66 от 23.07.1999 г., изм., бр. 111 от 21.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., изм. и доп., бр. 113 от 28.12.1999 г., бр. 54 от 4.07.2000 г., в сила от 4.07.2000 г., изм., бр. 22 от 9.03.2001 г., бр. 40 от 19.04.2002 г., в сила от 19.04.2002 г, изм. и доп., бр. 53 от 28.05.2002 г., в сила от 28.05.2002 г., бр. 48 от 4.06.2004 г., в сила от 4.06.2004 г., доп., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 77 от 27.09.2005 г, в сила от 27.09.2005 г., бр. 83 от 18.10.2005 г., в сила от 18.10.2005 г., изм., бр. 103 от 23.12.2005 г., изм. и доп., бр. 30 от 11.04.2006 г., изм, бр. 36 от 2.05.2006 г, в сила от 1.07.2006 г., изм. и доп., бр. 62 от 1.08.2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз - 1.01.2007 г, изм., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от

1.01.2006 г, изм. и доп., бр. 41 от 22.05.2007 г., бр. 13 от 8.02.2008 г., в сила от 8.02.2008 г., изм., бр. 43 от 29.04.2008 г., доп., бр. 69 от 5.08.2008 г., бр. 42 от 5.06.2009 г., изм., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г.) в чл. 47, ал. 1 думите „Българската академия на науките" се заменят с „научните институти и другите самостоятелни звена към Българската академия на науките".

§. 21. В Закона за държавната финансова инспекция (Обн., ДВ, бр. 33 от 2006 г., изм., бр. 59 от 2006 г., изм. и доп., бр. 59 от 2007 г., изм., бр. 64 от 2007 г., изм. и доп., бр. 86 от 2007 г., бр. 98 от 2008 г., доп., бр. 42 от 2009 г.) в § 1, т. 1 след думите „Българската академия на науките" се добавя „и научните институти".

§. 22. В Закона за сметната палата (Обн., ДВ, бр. 109 от 2001 г., изм. и доп., бр. 45 от 2002 г., изм., бр. 31 от 2003 г., изм. и доп., бр. 38 от 2004 г., изм., бр. 34 от 2005 г., бр. 105 от 2005 г., доп., бр. 24 от 2006 г., изм., бр. 27 от 2006 г., бр. 33 от 2006 г., бр. 37 от 2006 г., бр. 64 от 2007 г., бр. 109 от 2007 г., бр. 67 от 2008 г., изм. и доп., бр. 42 от 2009 г.) в чл. 5, ал. 2, т. 2 след думите „Българската академия на науките" се добавя „и научните институти".

§. 23. В Закона за счетоводството (Обн., ДВ, бр. 98 от 2001 г., изм. и доп., бр. 91 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 102 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 33 от 2006 г., изм. и доп., бр. 63 от 2006 г., бр. 105 от 2006 г., бр. 108 от 2006 г., изм., бр. 57 от 2007 г., изм. и доп., бр. 50 от 2008 г., бр. 69 от 2008 г., изм., бр. 106 от 2008 г., изм. и доп., бр. 95 от 2009 г.) в § 1, т. 1 след думите „Българската академия на науките" се добавя „и научните институти".

Законът е приет от 41-то Народно събрание на.....и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Вносител: Румен Стоилов

М О Т И В И

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за Българската академия на науките

Причини, които налагат приемането на закона:

Необходимост от адекватни мерки на държавата в подкрепа на научните изследвания, развитието на научния потенциал и повишаване на авторитета на научните общности.

Цел на закона:

Основната цел на законопроекта е гарантиране на оперативната самостоятелност на научните институти, подобряване на материалните условия и условията за проектно финансиране, както и повишаване на авторитета на научните общности.

Предлаганият подход при уредбата на дейността на БАН, научните институти и другите самостоятелни научни звена има цел да осигури по-оптимално управление на финансовия ресурс и оптимизиране на дейността на научните институти.

Основни положения в законопроекта:

В основата на предлаганите промени стои преминаването на научните институти на БАН като второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на образованието и науката. БАН ще продължи да съществува като национална автономна организация за сътрудничество в областта на научните изследвания, която ще обединява академиците и член-кореспондентите от страната, както и чуждестранни членове.

Академията ще е обединител на научноизследователския потенциал и ще съдейства за обмена на информация в областта на научните изследвания.

Българската академия на науките ще осъществява методическо ръководство на научните институти, ще подпомага и ще съдейства за извършване на научноизследователската дейност на самостоятелните звена и на научните институти.

Ръководни органи на БАН ще са общото събрание и председателят. Предлага се Управителния свет да отпадне от органите на управление на академията. Висш орган за

ръководство и управление на Българската академия на науките ще е Общото събрание, което ще се състои от член-кореспондентите и академиците.

Научните институти ще се създават, преобразуват и закриват от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието, младежта и науката след съгласуване или по инициатива на председателя на Българската академия на науките.

1

Научните институти ще са самостоятелни юридически лица, второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на образованието, младежта и науката. Структурата и организацията на работата на научните институти ще се определят в правилник, приет от Общото събрание на института и утвърден от министъра на образованието, младежта и науката.

Органи за управление на научния институт, както и до сега, ще са Общото събрание, научният съвет и директорът. Общото събрание на института ще се състои от хабилитираните учени на основен трудов договор в института.

Директорът ще се определя чрез конкурс за срок от четири години. Министъра на образованието, младежта и науката сключва трудов договор със спечелилия конкурса. Условието, редът и начинът за провеждане на конкурсите ще се определят в правилникът на научния институт.

Научните институти ще продължат да извършват следните дейности:

- фундаментални и приложни научни изследвания, приложна и технологична дейност, както и подготовка на висококвалифицирани специалисти съвместно с висшите училища при условията и по реда на чл. 21, ал. 1, т. 10 от Закона за висшето образование;
- разработване на програми за научни изследвания, които ще представят за одобрение на министъра на образованието, младежта и науката;
- становища и оценки за проекти и програми;
- Издаване на научни трудове и популяризиране на научните изследвания;
- дейности, свързани с внедряване в практиката и с приложението на научните резултати от провежданите научни изследвания.

Другите самостоятелни научни звена на Българската академия на науките, както и до сега, ще се създават, преобразуват и закриват при условия и ред, определени с устава на БАН. За да не се допуска двойно финансиране, се предвижда забрана за самостоятелните научни звена да извършват дейност, за която има разкрит научен институт.

Относно имуществото и финансирането на научните институти се предвижда следното:

Научните институти ще имат самостоятелен бюджет, който ще се формира от субсидии от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието, младежта и науката, както и от приходи и постъпления от сключени договори за изследователски проекти, от реализация на интелектуални и други продукти, от спомоществователи и дарения.

Имуществото на научните институти, както и до сега ще включва право на собственост и други вещни права, вземания, ценни книжа, патенти, дарения, дялово участие в стопански организации и сдружения и други права и задължения.

При сега действащия режим, Народното събрание предоставя в собственост на Българската академия на науките стопанисваните от нея държавни терени, сгради, машини, съоръжения, апаратура, книжен фонд, парични средства и други движими вещи. Разпореждането с това имущество може да се извършва само в интерес на академията и с решение на Общото събрание.

В новия подход се предвижда това разпореждане по отношението на недвижимите имоти да се извършва с решение на Общото събрание, след разрешение на Народното събрание.

Предвижда се и правната възможност за осъществяване на своята дейност Българската академия на науките, научните институти и другите самостоятелни звена да ползват безвъзмездно имоти и вещи - държавна собственост.

За да бъдат осигурени нормални условия за работа на заварените научни институти, които ползват имоти и вещи, собственост на Българската академия на науките, е необходимо да се предвиди изрична законова разпоредба, по силата на която да продължат да ги използват безвъзмездно и след влизане в сила на закона. Средствата за капитални вложения, консумативни разходи и разходи за текущо поддържане на имотите ще са за сметка на бюджета на съответния научен институт.

Прилагането на новата уредба не изисква допълнителни финансови средства.

Очаквани резултати:

Предлаганите изменения ще доведат до по-оптимално управление на финансовия ресурс и оптимизиране на дейността на научните институти и до тяхната оперативна самостоятелност.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Във връзка с чл. 28, ал. 2, т. 5 от Закона за нормативните актове, предложеният законопроект няма отношение към правото на Европейския съюз.

Вносител: Румен Стоилов